

Monika Iżewska

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
ORCID: 0000-0001-5394-9760

Wojciech Szczotka

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
ORCID: 0000-0001-5553-5174

**SPRAWOZDANIE
Z OGÓLNOPOLSKICH KONFERENCJI NAUKOWYCH
„KOMUNIKACJA W PERSPEKTYWIE NAUK
ADMINISTRACYJNYCH”, LUBLIN, 17 MARCA 2022 R.,
I „OBYWATEL A SFERA PUBLICZNA”,
LUBLIN, 8 KWIETNIA 2022 R.**

17 marca 2022 r. odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pn. „Komunikacja w perspektywie nauk administracyjnych”. Została ona przeprowadzona w formie zdalnej za pośrednictwem platformy Microsoft Teams. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS w Lublinie, Wyższą Szkołę Humanistyczno-Ekonomiczną im. Jana Zamoyskiego z siedzibą w Zamościu oraz Think Tank Nauk Administracyjnych. Natomiast patronat honorowy nad Konferencją objęli: prof. zw. dr hab. Leszek Leszczyński, Dyrektor Instytutu Nauk Prawnych UMCS w Lublinie, oraz prof. zw. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS w Lublinie. W Konferencji wzięło udział 19 prelegentów reprezentujących następujące ośrodki naukowe: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytet Wrocławski, Politechnikę Rzeszowską, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Wyższą Szkołę Ekonomii i Innowacji w Lublinie, Wyższą Szkołę Humanistyczno-Ekonomiczną im. Jana Zamoyskiego w Zamościu oraz Centrum Unijnych Projektów Transportowych i Stowarzyszenie „Wrażliwy obywatel”.

Na początku uczestników Konferencji powitał Kierownik Katedry Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS w Lublinie i Przewodniczący

Rady Naukowej Konferencji, prof. dr hab. Marian Zdyb, oraz Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Konferencji, dr hab. Piotr Szreniawski, prof. UMCS. Następnie uroczystego otwarcia Konferencji dokonali: Zastępca Dyrektora Instytutu Nauk Prawnych UMCS – prof. dr hab. Andrzej Jakubecki, Prodziekan WPiA UMCS – dr hab. Bartosz Liżewski, prof. UMCS oraz Rektor Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej im. Jana Zamoyskiego z siedzibą w Zamościu – dr Małgorzata Szreniawska. Przedstawiciele władz obu uczelni podziękowali gościom za zainteresowanie tematyką konferencji oraz liczne przybycie. Doceniono także dobór tematu Konferencji oraz ciekawą i różnorodną tematykę poszczególnych wystąpień. Zwrócono uwagę nie tylko na interdyscyplinarne ujęcie procesu komunikacji, ale także na rolę, jaką komunikacja odgrywa w naukach administracyjnych w kontekście relacji między władzą a obywatelem. Wielokrotnie zostało podkreślone, że w budowaniu poprawnych relacji między obywatelem a organami władzy publicznej ważna jest nie tylko sama informacja, ale również sposób jej przekazania.

Konferencja została podzielona na dwie sesje. W ramach drugiej sesji jednocześnie odbyły się dwa różne panele. Na zakończenie każdej z sesji miała miejsce interesująca dyskusja.

Pierwsza sesja była moderowana przez dr hab. Piotra Szreniawskiego, prof. UMCS. Otworzył ją referat pt. *Problemy komunikacji pomiędzy organami państwa a obywatelami* wygłoszony przez prof. r. hab. Mariana Zdyba, Kierownika Katedry Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS. W swoim wystąpieniu zwrócił on uwagę na to, że właściwa komunikacja między organami administracji publicznej a obywatelami jest uzależniona od jakości stanowionego prawa, a na proces komunikacji mają wpływ także relacje występujące pomiędzy organami władzy publicznej a obywatelami. Wskazał również na najważniejsze filary ładu publicznego mające kluczowe znaczenie we wspomnianych relacjach. Do aksjologicznych fundamentów ładu publicznego w państwie zaliczył następujące artykuły Konstytucji RP: art. 1, art. 2 oraz art. 30. Wartości wynikające z tych przepisów powinny być brane pod uwagę w kształtowaniu poprawnych relacji między obywatelem a organami władzy państwowej. Prelegent zwrócił także uwagę na to, że w komunikacji między organami władzy publicznej a obywatelami bardzo ważne jest poczucie bezpieczeństwa prawnego. Natomiast do czynników, które negatywnie wpływają na proces komunikacji i w konsekwencji osłabiają relacje państwa z obywatelem oraz poczucie bezpieczeństwa prawnego, zaliczył nadmiar regulacji prawnych, częste zmiany aktów prawnych czy też występujący w wielu aktach prawnych chaos pojęciowy. Wspominał również, że w obecnym systemie prawnym jest bardzo mało aktów normatywnych skonstruowanych w sposób jasny i przejrzysty, a więc takich, które z łatwością mógłby zrozumieć przeciętny obywatel.

W dalszej kolejności głos zabrał dr hab. Piotr Ruczkowski, prof. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, który na początku swojego wystąpienia pt. *Język jako bariera w komunikacji obywatela z administracją publiczną* wskazał na najważniejsze cechy języka prawnego, języka prawniczego oraz stylu urzędowego (administracyjnego). Podkreślił także, że język jest jedną z wartości prawa i stanowi komponent aksjologiczny demokratycznego państwa prawa. Zwrócił uwagę na to, że bez prawidłowego języka trudno jest mówić o dobrym prawie, a bez dobrego prawa trudno mówić o skutecznym, efektywnym i rzetelnym działaniu związanej prawem administracji publicznej. Prelegent stwierdził również, że nieprawidłowy pod względem lingwistycznym, nieprecyzyjny, a w konsekwencji niezrozumiały dla obywateli język, którym posługują się organy władzy publicznej, stanowi istotną barierę w prawidłowej komunikacji z obywatelem, może być źródłem nieporozumień, podważać zaufanie do państwa i prawa oraz naruszać bezpieczeństwo prawne jednostki.

Następnie referat pt. *Stosowanie nowych technologii informatycznych przez organy administracji publicznej* wygłosił dr hab. Maciej Błazewski z Uniwersytetu Wrocławskiego. W swoim wystąpieniu przedstawił on cztery etapy wdrażania elektronicznej administracji. Pierwszy etap obejmował wdrażanie prostych, podstawowych systemów teleinformatycznych, które miały usprawnić komunikację wewnętrzną jedynie pomiędzy organami administracji państwowej a centralnym organem, który zarządzał całym systemem. Drugi etap obejmował natomiast wyspowe wdrażanie nowych technologii informatycznych, które odnosiło się jedynie do poszczególnych organów administracji publicznej. Z kolei trzeci etap dotyczył wdrażania centralnych systemów teleinformatycznych, takich jak ePUAP, których celem było umożliwienie organom administracji publicznej świadczenia pewnych usług publicznych na rzecz podmiotów zewnętrznych. Natomiast przedstawiony przez prelegenta czwarty etap jest związany z upowszechnianiem centralnego systemu teleinformatycznego zarówno po stronie podmiotów zewnętrznych, jak i wewnętrznych oraz stworzeniem instytucji profilu zaufanego. W podsumowaniu prelegent stwierdził, że w przypadku stosowania środków komunikacji elektronicznej przez administrację publiczną możemy mówić o stopniowości i wtórności wobec sektora prywatnego. Stopniowość dotyczy etapowego wdrażania nowych rozwiązań przez administrację publiczną, natomiast wtórność odnosi się do naśladowania sektora prywatnego w zakresie stosowania poszczególnych środków komunikacji elektronicznej lub do wykorzystania prywatnych systemów teleinformatycznych.

W interesujący sposób do tematyki Konferencji odniósł się także kolejny prelegent, dr hab. Eugeniusz Moczuk, prof. Politechniki Rzeszowskiej, który w swoim wystąpieniu pt. *Bezpieczeństwo prawne obywatela w świetle koncepcji „kultury zaufania” i „kultury nieufności” Piotra Sztompki* na początku przybliżył słuchaczom pojęcie bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem wła-

śnie bezpieczeństwa prawnego, którego celem jest zapewnienie bezpieczeństwa obywatelowi w sytuacjach kontaktu z prawem, instytucjami prawnymi i podmiotami związanymi z systemem prawnym. W dalszej części przystąpił on do omówienia koncepcji tzw. kultury zaufania i kultury nieufności P. Sztompki, który twierdził, że przy analizowaniu pewnych zachowań społecznych należy zwrócić uwagę na trzy grupy zagadnień. Do tych zagadnień w pierwszej kolejności należy zaliczyć tradycję historyczną, którą należy brać pod uwagę w procesie tworzenia prawa. Normy prawne powinny być dostosowane do poziomu moralnego, normatywnego danego społeczeństwa oraz do warunków historycznych tworzenia prawa. Jest to niezmiernie ważne, gdyż jeżeli prawo nie jest dobrze wprowadzane, to mogą być problemy z jego rozumieniem i działaniem. W dalszej kolejności w budowaniu tzw. kultury zaufania należy brać pod uwagę kontekst strukturalny, na który składają się takie elementy, jak spójność normatywna, stabilność porządku społecznego, przejrzystość organizacji społecznej i oswojenie otoczenia społecznego. Oprócz tych czynników ważną rolę odgrywają także tzw. zmienne pośredniczące, które obejmują takie aspekty, jak nastroje społeczne i społeczne zasoby kapitałowe. Na koniec prelegent podkreślił, że bezpieczeństwo prawne musi wynikać z potrzeb społecznych i powinno być tworzone w neutralnym klimacie społecznym. Wtedy będzie miało miejsce zaufanie obywateli do systemu normatywnego. W przeciwnym razie ludzie przestaną wierzyć w system prawny, co z pewnością doprowadzi do powstania tzw. kultury nieufności.

W dalszej kolejności głos zabrał dr hab. Piotr Szreniawski, prof. UMCS, który w swoim wystąpieniu pt. *Zadawanie odpowiednich pytań a jakość administracji publicznej* zwrócił uwagę na olbrzymią rolę, jaką odgrywają pytania w naukach prawnych. Jego zdaniem nie ulega wątpliwości, że pytania w dużej mierze tworzą daną naukę. Sformułowanie pytania rozpoczynającego się zaimkiem pytającym *кто?* wymaga poszukania odpowiedzi w prawie ustrojowym, zaimkiem *jak?* – w prawie proceduralnym, a zaimkiem *co?* – w prawie materialnym. Natomiast zadanie pytania rozpoczynającego się od zwrotów: *po co? czy dobrze?* ma w pewnym stopniu odniesienie również do jakości działania, w tym do działania organów administracji publicznej. Prelegent zwrócił także uwagę na to, że wpływ na jakość administracji ma jej otoczenie, w tym jej klienci. Dodatkowo jego zdaniem powtarzalność niektórych pytań może prowadzić do stworzenia w przyszłości rozwiązań bardziej systemowych, takich jak poradniki czy też akty normatywne, które będą odpowiadały na pytanie dotyczące tego, co ma zrobić ktoś, kto chce załatwić konkretną sprawę.

Na zakończenie pierwszej sesji odbyła się dyskusja, podczas której zwrócono uwagę na to, że organ administracji w procesie komunikacji ma do czynienia z różnymi grupami odbiorców, do których powinien w odpowiedni sposób dostosować język i treść komunikatu, aby umożliwić skuteczność przekazu informacji. Zatem administracja w swoich działaniach powinna uwzględniać także

cudzoziemców, mniejszości narodowe czy etniczne oraz osoby posiadające różnego rodzaju niepełnosprawności. Podniesiono również kwestię postępującej informatyzacji administracji, która z jednej strony w czasie pandemii znacznie ułatwiła jednostkom kontakty z urzędem czy placówką ochrony zdrowia. Jednak z drugiej strony z uwagi na wciąż występujące z różnych przyczyn w niektórych grupach społecznych wykluczenie cyfrowe nakłada na organy administracji publicznej obowiązek wspierania obywateli w czynnościach załatwianych drogą elektroniczną i obowiązek ciągłego dostosowywania środków komunikacji elektronicznej do zmieniających się potrzeb.

Następnie miała miejsce druga sesja, która została podzielona na dwa panele, które odbyły się równocześnie. Panel pierwszy w ramach drugiej sesji poprowadziła dr Dorota Lebowa, adiunkt w Katedrze Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS. Jako pierwsza swój referat wygłosiła dr Jolanta Behr z Uniwersytetu Wrocławskiego, która omówiła problematykę świadczenia usług publicznych w przestrzeni internetowej. Z kolei aspekty prawne, organizacyjne i informatyczne w komunikacji elektronicznej w odniesieniu do zamówień publicznych przedstawił mgr Zbigniew Mazur reprezentujący Centrum Unijnych Projektów Transportowych. W dalszej kolejności głos zabrał dr Łukasz Maszewski z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, który przeanalizował problematykę ewidencjonowania przedsiębiorców będących osobami fizycznymi z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. Natomiast o elektroniczacji postępowania administracyjnego w kontekście zagrożeń związanych z komunikacją opowiedziała Kinga Błaszczyk, studentka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Następnie dr Eliza Komierzyńska-Orlińska z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej zapoznała słuchaczy z zagadnieniami dotyczącymi tajemnicy polityki pieniężnej, dr Agnieszka Wołoszyn-Cichocka, reprezentująca także Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, przedstawiła, jak wygląda prawo do informacji o stanie zdrowia pacjenta w czasie pandemii COVID-19. Obrady panelu pierwszego zakończyły się ciekawą wymianą poglądów na tematy związane z wygłoszonymi w czasie tego referatami.

Drugi panel w ramach drugiej sesji został poprowadzony przez dr Hannę Spasowską-Czarny, adiunkta w Katedrze Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS. Na początku głos zabrała dr Agata Przylepa-Lewak z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, która omówiła instytucję mediacji jako formy komunikacji w postępowaniu administracyjnym. Następnie dr Andrzej Halicki reprezentujący Stowarzyszenie „Wrażliwy obywatel” przedstawił referat dotyczący zasady zaufania w działalności organów samorządu terytorialnego. Kolejna prelegentka, dr Marta Grzeszczuk z Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie, zaprezentowała spojrzenie na różne oblicza komunikacji w świetle systemu przepisów procedury administracyjnej i orzecznictwa sądów administracyjnych, a mgr Mateusz Turko z Uniwersytetu Marii Curie-

-Skłodowskiej omówił znaczenie informacji i komunikacji w kontroli zarządczej. Następnie dr Małgorzata Szreniawska z Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej im. Jana Zamoyskiego z siedzibą w Zamościu przedstawiła, jak wygląda funkcjonowanie podmiotów publicznych w Polsce w sytuacji ogłaszania stopni alarmowych, natomiast dr Karol Dąbrowski z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej przybliżył słuchaczom błędy w polityce informacyjnej organów administracji publicznej, które obniżają poziom zaufania obywateli do państwa, na przykładzie projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Parku Węglińskiego w Lublinie. Z kolei dr Paweł Szczęśniak z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej przedstawił referat dotyczący komunikacyjnej roli zaleceń Komisji Nadzoru Finansowego jako środka nadzoru następczego. Ostatni referat, dotyczący dezinformacji w świetle ustawodawstwa Unii Europejskiej, wygłosiła dr Hanna Spasowska-Czarny z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Panel drugi zakończył się bardzo ciekawą wymianą poglądów na przedstawione przez referentów tematy.

Druga z konferencji – pt. „Obywatel a sfera publiczna” – odbyła się 8 kwietnia 2022 r. za pośrednictwem platformy Microsoft Teams. Problematyka podjęta przez jej uczestników była ściśle powiązana z zagadnieniami poruszo-nymi na konferencji pt. „Komunikacja w perspektywie nauk administracyjnych”, należy bowiem podkreślić, że komunikacja, o której była mowa na obradach 17 marca 2022 r., jest jednym z kluczowych elementów, który wpływa na sytuację obywatela w sferze publicznej. Organizatorami konferencji pt. „Obywatel a sfera publiczna”, tak samo jak w przypadku poprzednio omawianej konferencji, były: Katedra Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS w Lublinie, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna im. Jana Zamoyskiego z siedzibą w Zamościu oraz Think Tank Nauk Administracyjnych. Patronat honorowy nad konferencją objęli Dyrektor Instytutu Nauk Prawnych UMCS w Lublinie, prof. dr hab. Leszek Leszczyński, oraz Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS w Lublinie prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak.

Sferę publiczną w doktrynie prawa administracyjnego definiuje się jako przestrzeń, w której może się realizować prawdziwie demokratyczne uczestnictwo obywateli w kształtowaniu wspólnych norm *consensu* i porozumienia oraz w formowaniu opinii publicznej, a tym samym wpływaniu na instytucje systemu. W ramach tematyki Konferencji istniała zatem możliwość poruszenia przez jej uczestników wielu aspektów związanych z funkcjonowaniem obywatela w sferze publicznej – nie tylko z perspektywy prawnej, lecz również w ujęciu socjologicznym oraz politologicznym. Celem Konferencji było poddanie pod dyskusję aktualnych, praktycznych problemów dotyczących w szczególności: pozycji prawnej obywatela wobec państwa, instrumentów kształtujących bezpieczeństwo obywatela w obrocie prawnym, form i instrumentów wpływu obywateli na politykę państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, ograniczeń wolności

i praw człowieka i obywatela w związku z pandemią COVID-19, sporów i konfliktów na linii obywatel–sfera publiczna oraz wpływu prawa administracyjnego na jakość życia obywateli.

W Konferencji wzięło udział 23 prelegentów reprezentujących 9 ośrodków akademickich: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, WSPiA Rzeszowską Szkołę Wyższą, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Politechnikę Rzeszowską, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wyższą Szkołę Humanistyczno-Ekonomiczną im. Jana Zamoyskiego z siedzibą w Zamościu, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Śląski w Katowicach oraz Wyższą Szkołę Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Ponadto na Konferencji referaty wygłosili przedstawiciele praktyki, tj. Izby Adwokackiej w Lublinie oraz Stowarzyszenia „Wrażliwy obywatel”, którzy na co dzień świadczą pomoc obywatelom w ich funkcjonowaniu w sferze publicznej.

Konferencja podzielona została na dwie sesje. Pierwsza z nich moderowana była przez dr Sławomira Pilipca – adiunkta w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa WPiA UMCS. Natomiast druga odbywała się na dwóch równoległych panelach – moderowanych kolejno przez dr Agatę Przylepę-Lewak – adiunkta w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa WPiA UMCS oraz dr Hannę Spasowską Czarny – adiunkta w Katedrze Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji WPiA UMCS.

Sesja inauguracyjna została poprzedzona uroczystym otwarciem Konferencji, na którym jako pierwsza zabrała głos Pani Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS, prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, która po przywitaniu gości zaznaczyła, iż tematyka Konferencji oraz problemy poruszane w poszczególnych wystąpieniach są bardzo istotne, gdyż dotyczą ogromnego spektrum zagadnień z wielu dyscyplin naukowych. Wyraziła również nadzieję, że referaty będą stanowić inspirację dla późniejszej dyskusji. Następnie w imieniu Dyrektora Instytutu Nauk Prawnych UMCS głos zabrał Zastępca Dyrektora – dr hab. Marek Kulik, prof. UMCS, który podkreślił, iż w ramach Konferencji zaprezentowane zostaną istotne zagadnienia z zakresu sfery publicznej i funkcjonowania państwa. Zaznaczył, iż ze względu na sytuację istniejącą podczas odbywania się Konferencji na pierwszy plan wysuwają się dwa zagadnienia – pierwsze z zakresu bezpieczeństwa, związane z toczącą się inwazją Federacji Rosyjskiej na terytorium Ukrainy, oraz drugie, dotyczące sfery zdrowia, co wynika z panującej od ponad dwóch lat pandemii. W imieniu Katedry Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji głos zabrał jej Kierownik, prof. dr hab. Marian Zdyb, który powitał uczestników Konferencji, doceniając, iż dzięki formie zdalnej istnieje możliwość wzięcia w niej udziału przez liczne grono osób spoza Lublina. Zaznaczył jednak, że ma nadzieję, iż w przyszłości nastąpi powrót do formy bezpośredniej, która daje szansę do nawiązywania osobistych kontaktów pomiędzy ich uczestnikami, a także szerszej wymiany podglądów. Jako ostatni w ramach otwarcia Konferencji głos zabrał przewodniczący komite-

tu organizacyjnego, dr hab. Piotr Szreniawski, prof. UMCS, który po powitaniu uczestników odczytał list od Rzecznika Praw Obywatelskich, dr. hab. Marcina Wiącka, prof. UW, w którym ten wyraził wdzięczność za tworzenie przestrzeni do dyskusji na istotny temat z punktu widzenia ochrony praw człowieka i obywatela. W liście Rzecznik Praw Obywatelskich zaznaczył, że zagadnienia związane z pozycją i prawami jednostki w relacjach z państwem oraz instytucjami publicznymi, funkcjonowaniem urzędów i prawa administracyjnego, podmiotowością obywateli stanowią sprawy fundamentalne dla tworzenia skutecznego systemu realizacji i ochrony praw obywatelskich.

Podczas sesji I Konferencji wygłoszono 6 referatów. W pierwszym wystąpieniu prof. dr hab. Marian Zdyb (UMCS) przedstawił referat dotyczący relacji pomiędzy organami państwa a obywatelem jako podstawy budowy autorytetu państwa. Zwrócił w swoim wystąpieniu szczególną uwagę na kwestie etyczne związane ze sprawowaniem władzy publicznej, której celem – jego zdaniem – powinna być pomoc obywatelowi w codziennym bytowaniu. Podkreślał przy tym – za poglądami wyrażanymi w licznych orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego – iż dobro wspólne może być realizowane wyłącznie w sposób moralny. W drugim wystąpieniu dr hab. Robert Sawuła, prof. WSPiA poruszył problematykę suspensywności wznowienia postępowania administracyjnego, a więc środka o charakterze tymczasowym uregulowanego w art. 152 k.p.a. Zwrócił on uwagę na wagę wskazanego przepisu, który przeciwdziała wykonywaniu decyzji, które mogłyby doprowadzić do nieusuwalnych lub ciężkich do usunięcia skutków w przypadkach, gdy organ postanowi o rozstrzygnięciu sprawy na nowo. Dr hab. Piotr Ruczkowski, prof. UJK swój referat poświęcił tematyce świadczeń obywatela na rzecz obrony w świetle standardów demokratycznego państwa prawa niezwiązanych bezpośrednio ze służbą wojskową. Podkreślił, iż w większości opracowań przeważają rozważania na temat wolności i praw przysługujących obywatelom, zaś sfera powinności jest w wypowiedziach nierzadko całkowicie pomijana. Aktualność tematu poruszonego w tym wystąpieniu wynika również ze zbliżeniem się terminu Konferencji z wejściem w życie ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, w której zawarte zostały regulacje prawne dotyczące świadczeń obywatela na rzecz obrony.

W kolejnym wystąpieniu dr hab. Eugeniusz Moczuk, prof. Politechniki Rzeszowskiej przedstawił ciekawy aspekt ze sfery socjologicznej dotyczący opinii mieszkańców nadgranicznych społeczności lokalnych objętych stanem wyjątkowym o wsparciu przez Siły Zbrojne RP Straży Granicznej w przeciwdziałaniu kryzysu migracyjnego. Tezy przedstawione w referacie poparte były szczegółowymi badaniami przeprowadzonymi prelegenta w przedmiocie postaw mieszkańców społeczności lokalnych na temat wsparcia Sił Zbrojnych. Tematyka referatu dr. Łukasza Maszewskiego (UMK) dotyczyła analizy porównawczej reżimów wprowadzanych na mocy dwóch instytucji prawnych – stanu nadzwyczaj-

czajnego oraz strefy specjalnej na przykładzie zmian dokonanych ustawą z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej oraz niektórych innych ustaw. Ostatnim wystąpieniem w ramach sesji I był referat wygłoszony przez dr. Przemysława Gorzko (WSHE w Zamościu), który odnosił się do problematyki z zakresu prawa cywilnego, gdyż dotyczył bezpieczeństwa obrotu gospodarczego. Prelegent podkreślił, iż zadaniem norm prawa prywatnego, co wynika z zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP), jest zapewnienie pewności i przewidywalności obrotu gospodarczego. Zwrócił uwagę, iż pomimo tego, że zasada bezpieczeństwa obrotu nie została wprost wyrażona w przepisach Kodeksu cywilnego, obowiązują liczne przepisy zawarte w tym akcie, które zapewniają jej realizację. Sesja I zwieńczona została owocną dyskusją, w której wzięli udział m.in. dr Andrzej Pakuła (UWr), dr hab. Piotr Ruczkowski, prof. UJK oraz prof. dr hab. Marian Zdyb. Zwrócili oni szczególną uwagę na konieczność właściwego rozumienia pojęcia dobra wspólnego – a więc odnoszenia go nie tylko do przysługujących obywatelom praw i wolności, ale również do ciężących na nich powinności. Na tym tle poruszone zostały wątki prawnoporównawcze dotyczące obowiązków obywateli na rzecz państwa, jakie istnieją w takich krajach, jak Szwajcaria, Finlandia czy Szwecja.

Po zakończeniu sesji I obrady przeniosły się w ramach sesji II do dwóch równoległych paneli. Pierwszy z nich, w którym wygłoszono 8 referatów, zainaugurowała dr Jolanta Behr (UWr), która w swoim wystąpieniu przedstawiła problematykę prawa do nauki w czasie pandemii COVID-19. Również do zagadnień związanych z wpływem pandemii na sferę publiczną nawiązywały kolejne referaty, tj. dr Dominiki Cendrowicz (UWr), który dotyczył prawa do pomocy społecznej w okresie COVID-19, dr Agnieszki Wołoszyn-Cichockiej (UMCS) – poruszający zagadnienie dostępu do świadczeń zdrowotnych w czasie pandemii COVID-19, dr Elizy Komierzyńskiej-Orlińskiej (UMCS) – związany z wpływem pandemii COVID-19 na świadczenie usług przez banki w Polsce oraz dr Weroniki Szafrąńskiej (UŚ) – nawiązujący do przepisów „ustawy covidowej” w kontekście liczenia i przywracania terminów w postępowaniu administracyjnym w dobie pandemii. W dalszych wystąpieniach w ramach tego panelu dr Anna Fermus-Bobowiec (UMCS) wraz z dr Dorotą Lebową (UMCS) przedstawiły praktyczny problem związany z możliwością nadużycia prawa do informacji publicznej, nawiązując przy tym do orzecznictwa sądów administracyjnych. Mgr Monika Iżewska (UMCS) poruszyła w swoim wystąpieniu zagadnienie wpływu obywateli na procedurę planistyczną. Natomiast panel ten zwieńczyło wystąpienie mgr Michała Kuny (UMCS, Izba Adwokacka w Lublinie) pt. *Sytuacja prawna jednostki w przypadku posiadania niewielkiej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych*.

W drugim z paneli w sesji II również zaplanowano 8 wystąpień. Jako pierwsza głos zabrała dr Marta Grzeszczuk (WSEI w Lublinie), która poruszyła tematy-

kę kategorii interesów i ich wzajemnych relacji w przepisach procedury administracyjnej i orzecznictwie sądów administracyjnych. W drugim wystąpieniu mgr Wojciech Szczotka (UMCS, Izba Adwokacka w Lublinie) omówił problem ograniczeń ochrony dóbr osobistych w warunkach stanów nadzwyczajnych wprowadzanych na terytorium RP. Dr Andrzej Halicki (Stowarzyszenie „Wrażliwy obywatel”) przedstawił natomiast praktyczne aspekty związane z funkcjonowaniem budżetu obywatelskiego jako formy partycypacji społecznej. Zwrócił on szczególną uwagę na bariery w rozwoju tej instytucji, co poparł konkretnymi przykładami. W kolejnych referatach dr Agnieszka Ziętek (UMCS) poruszyła kwestię wpływu mieszkańców na decyzje władz lokalnych, dr Karol Dąbrowski (UMCS) w nawiązaniu również do referatu wygłoszonego podczas konferencji pt. „Komunikacja w perspektywie nauk administracyjnych” odniósł się na przykładzie obywatelskiej akcji „Stop zabudowie Parku Węglińskiego” do kwestii zgłaszania uwag do projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego będącego instrumentem wpływu obywateli na politykę jednostek samorządu terytorialnego. Adwokat Jakub Abramiuk (Izba Adwokacka w Lublinie) w swoim referacie poruszył zagadnienie standardów komunikacji organów wymiaru sprawiedliwości z obywatelem, przedstawiając przy tym – z punktu widzenia praktyka – istniejące problemy w tym zakresie oraz postulaty *de lege ferenda*. Kolejnym wystąpieniem był referat dr Pawła Szczęśniaka (UMCS), który zawierał omówienie obecnie obowiązujących przepisów, a także postulatów zmian w przepisach odnoszących się do dostępu do drogi sądowej wierzycieli podmiotów rynku finansowego. Panel II został zwieńczony wystąpieniem dr Hanny Spasowskiej-Czarny (UMCS), które dotyczyło dezinformacji jako naruszenia interesów konsumentów.

Po zakończeniu sesji II obrady przeniosły się do głównego panelu, w którym przewodniczący komitetu organizacyjnego, dr hab. Piotr Szreniawski, prof. UMCS podsumował Konferencję oraz dokonał uroczystego zamknięcia obrad.

Podczas obu ogólnopolskich konferencji naukowych zgodnie z założeniami organizatorów poruszono różnorodne problemy dotyczące sytuacji prawnej obywatela, standardów komunikacji oraz zasad funkcjonowania podmiotów w sferze publicznej z punktu widzenia różnych dyscyplin naukowych. Wielu uczestników zadeklarowało chęć udziału w kolejnych spotkaniach o podobnej tematyce, co zdecydowanie wskazuje na potrzebę podejmowania dyskusji na te tematy. Ze względu na liczne zainteresowanie omawianymi konferencjami, a także różnorodność zagadnień poruszanych przez prelegentów organizatorzy podjęli skuteczne starania o przygotowanie publikacji pokonferencyjnej. Artykuły naukowe złożone przez uczestników konferencji wydane są w niniejszym numerze czasopisma „Annales Sectio G Ius” znajdującym się na liście MEiN czasopism punktowanych. Prelegenci mieli także możliwość opublikowania artykułów w „Zeszytach Naukowych Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej im. Jana Zamoyskiego z siedzibą w Zamościu”.